

Op dezelfde dag nog, waarop de getuigen werden gehoord, vaardigden de schepenen van Gemert een ordonnantie uit, waarin de eigenaars of de gebruikers van de gronden oostwaarts van de Lodderdijk "sullen gehouden zijn elck sijnen grave beneven de Lodderstraet aldair gelegen te openen en uyt te vegen.....ende daer schooten te leggen voer syn erve",... Binnen veertien dagen moest aan het bevel voldaan zijn op straffe van twee gulden.

De vorster W. Hartmans moest de ordonnantie aan de betrokken personen bekend maken, wat hij blijkens zijn verklaring van 23 november 1614 gedaan heeft. Door Jan Cluytmans de secretaris werd deze verklaring bevestigd.

M.H.J. Pennings.

•BURENHULP BIJ OVEFLIJDEN in Gemert anno 1926.

Pastoor Poell z.g. was een secure man. Daarom heeft hij in 1926 eens precies genoteerd, waaraan de burenen zich te houden hadden in geval er iemand in de buurt kwam te overlijden. Om twee, schijnbaar tegengestelde, redenen lijkt het mij nuttig, er in Gemerts HEEM iets over te zeggen. De eerste reden is, dat er hier en daar in Gemert nog iets bewaard is gebleven van deze gebruiken, en de tweede reden is, dat men deze mooie burenplicht vergeten is. Pastoor Poell zegt het volgende:

"Is iemand, die boven de plechtige communie is, voorzien van het heilig oliesel, dan wordt de rozenkrans gebeden. Is de persoon gehuwd, dan moet de eertsvolgende gehuwde persoon de rozenkrans aanzeggen en zijn huis hiervoor beschikbaar stellen. Kan dat niet, dan de daarop volgende (steeds in de richting van de kerk gerekend. v.d.W.). Weduwen hoeven nergens voor te zorgen, maar voor haar zorgen ook gehuwde personen. Voor een ongetrouwde zorgt het naaste meisje, dat boven de plechtige communie is. Rozenkrans drie dagen achtereen 's-avonds, doch 's-zondags 's-middags.

Is iemand overleden, dan moet de naaste buur of een huisgenoot zorgen, dat hij afgelegd wordt. De naaste buur moet zorgen, dat de eerstvolgende middag de klok wordt geluid door minstens 10 man, drie maal luiden met korte pauze.

Voor de mis luiden als het lijk aankomt bij de kerk en na de mis tot de priester terug is van het kerkhof. Sterft iemand op nummer 124, dan moet nr. 123 kaarsdrager zijn, nr. 122 en nr. 125 plus aan de andere kant van de straat 2 mannen moeten dragen. Bij 6 dragers de nrs. 121, 122 en 125 met aan de andere kant van de weg 3 mannen. (we moeten hierbij bedenken, dat toen nog niet het systeem van links oneven en rechts even bij de huisnummering was ingevoerd vdW). De kaarsendrager zorgt, dat in het lijkhuis voor de kist op de baar wordt gezet 5 onzevaders en vijf weesgegroeten worden gebeden. Hij bidt ook de kruisweg voor na de begrafenis. Is de overledene bij een vereniging, die dragers beschikbaar stelt, dan dragen de burens tot de brug bij Colen of Verhoeven. De dragers hoeven niet te luiden, ook familieleden niet. Het luiden en dragen is bij gehuwden en ongehuwden het zelfde. Op de uitvaart verzoeken geschiedt door de dragers. Bij ongehuwden zorgen voor het verzoek de hoedjesmakers. Dit zijn 4, 6 of 8 ongehuwde meisjes volgens volgnummers. Deze gaan naar de koster, kopen de krans en zetten die op het hoofd van de overledene. Zij betalen de krans samen. De naastbestaande van de overledene vergoedt haar dit met geld of door de koffie te geven op de eerstvolgende zondag".

Pastoor Poell geeft hiermede aan hoe het toen was. Mogelijk zijn er andere regels geweest voor- of nadien. Wie kan nog vertellen, hoe verder de gang van zaken was ?

M.A. vander Wijst.

GEMERTS DIALECT.

In ons artikel "Landbouwtermen in Gemert" (Gemerts Heem, nr 23, blz 9) beweerden Martien van den Boom en ik met grote stelligheid, de jeugd eigen, dat het woord "zeef" in het "Gimmers" vrouwelijk moest zijn, want we zeiden "dees zeef" (vgl dees vrouw). Martin van der Wijst uit Arnhem maakte echter er ons op opmerkzaam dat hij "di zeef" zei (vgl di hois). Volgens hem is het dus onzijdig. Onze oprechte dank voor de zemedeling. Mochten er nog meer reacties zijn dan houden wij ons gaarne aanbevolen. Vooral van oudere Gemertenaren kunnen we nog veel leren.